



A Magyar Tudományos Művek Tára

Holl András - MTMT ITSzB, MTAK, MTA KTM CsKI
Makara Gábor - MTMT

*MKE 43. Vándorgyűlés, Pécs
2011 július 15.*

Javított verzió. 2011.07.19.

MTMT

- **magyar:** aki Magyarországon kutatóhelyről közölt, vagy magyar nemzetiségű
- **tudományos művek:** gyűjtőköre a tudományos művek, másodlagosan szerzőinek más (ismeretterjesztő, oktató, tudományos közéleti) műveit is gyűjti
- **tára:** i.) Bibliográfiai adattár, kapcsolva a tudományos művek repozitóriumaihoz, elektronikus példányaihoz ii.) idézettséget is tárol

Kinek a publikációit tárolja?

- magyarországi intézmények (kutatói)
- egyéni kutatók, akik a magyar tudományos rendszerben akarnak elérni valamit (OTKA pályázat, akadémiai doktori fokozat, habilitáció, stb.)

Mit nem csinál az MTMT, mit nem helyettesít?

- nem tárol minden írásművet, oktatási anyagokat, videofelvételt, általános könyvtári anyagokat, tudományos kapcsolat nélküli alkotásokat (pl. szépirodalmat) minden közéleti írást, stb.
- intézményi szabadalomtárat (szerzőihez kötődő szabadalmak bibliográfiáját lehetővé teszi)
- nem tárol teljes szöveget (de linket adhat!)

Hogyan működik?

- központi szerveren adatbázis, webes felület + kapcsolódási lehetőségek programoknak, más szolgáltatásoknak
- sajátos szervezéssel
 - tagszervezetek önkéntes együttműködésével
 - minden tagszervezet saját adatait gondozza
 - közös érdeklődésű ügyekre tagszervezeti bizottságok: bibliográfiai, információ technológiai

...hogyan működik? ... sajátos szervezéssel

- A tudományos kérdésekben az MTA-ra és a szakmai szervezetre hagyatkozik (maga nem hoz tudományos elvi döntéseket, de azokat érvényesíti munkája során).
- Sajátos a közös (társszerzős) közlemények kezelése, amiből egy példányt tárol, minden szerzőtársnak külön listázhatóan.

Miért hasznos ez a tudományos közlemények szerzőinek?

- egyszerűen készíthető személyes tud. bibliográfia
- ami beilleszthető a személyes honlapra is
- könnyen karbantartható
- segíti/lehetővé teszi pályázatok és jelentések elkészítését
- MTA, ODT, MAB, OTKA elfogadja/preferálja/előírja
- szabványos és közismert formátumokat használ

Mi a könyvtár szerepe?

- A legtöbb intézmény az MTMT-vel kapcsolatos szervezési feladatokat a könyvtárra bízta, az MTMT bizottságaiban is könyvtárosok és könyvtár-informatikusok vannak többségben.
- Néhol az MTMT szervezésével külön személy foglalkozik a vezetőség tudományos ügyekben illetékes tagjának felügyeletével, helyenként a pályázati iroda részvételével.

Mi a (tudományos szak)könyvtáros szerepe?

- a tudományos irodalom kezelése a könyvtártudomány sajátos területe
- Az MTMT működése a tudományos szakkönyvtárosok és a szakosodott informatikusok tevékenységére alapozódik, a szerzők adatszolgáltatását ők teszik a hitelességre törekvő adattár részévé.

...mi a (tudományos szak)könyvtáros szerepe?

- adatrendezés: bevitel szervezése (igény szerint visszamenőlegesen), végzése, adatkorrekció, osztályozás, ellenőrzés, hitelesítés, feltárás, alternatív cím, szöveg biztosítása.
- oktatás, intézményi segítségnyújtás

Mi az egyetem/főiskola és a tanszék (kutatóintézet) szerepe?

- Az adattár a kutatóhely és a szerző/kutató közös felelősségét követeli meg, a tudományos művekre vonatkozó szerzői jogi helyzetnek megfelelően.
- lehetővé teszi a kutatóhely munkásságának bemutatását
- Kutatóhelyi Vezetői Információs Rendszer része lehet
- nagyobb szervezetek (pl. Magyar Rektori Konferencia, MTA, MAB) számára vezetői jellegű információk, statisztikák szolgáltatása

Mi a központi adminisztrátor szerepe?

- A központi adminisztráció néhány ember, aki most oktatással és intézményeknek segítségnyújtással (migrációt beleértve) foglalkozik.
- Későbbi szerepük a rendszer könyvtárosi ellenőrzése, statisztikák készítése.

Kapcsolat a repozitóriumokkal

- A tudományos közlemények nagy részét ma már nyílt hozzáférésű repozitóriumokban kell elhelyezni.
- Az Open Access folyóiratok közleményei szabadon hozzáférhetőek.
- Az MTMT ezeknek a repozitóriumokban és folyóiratokban elérhető magyar közleményeknek koncentrált keresését és elérését is szolgálja, a repozitóriumokat aratni fogja.

Nemzetközi szerep?

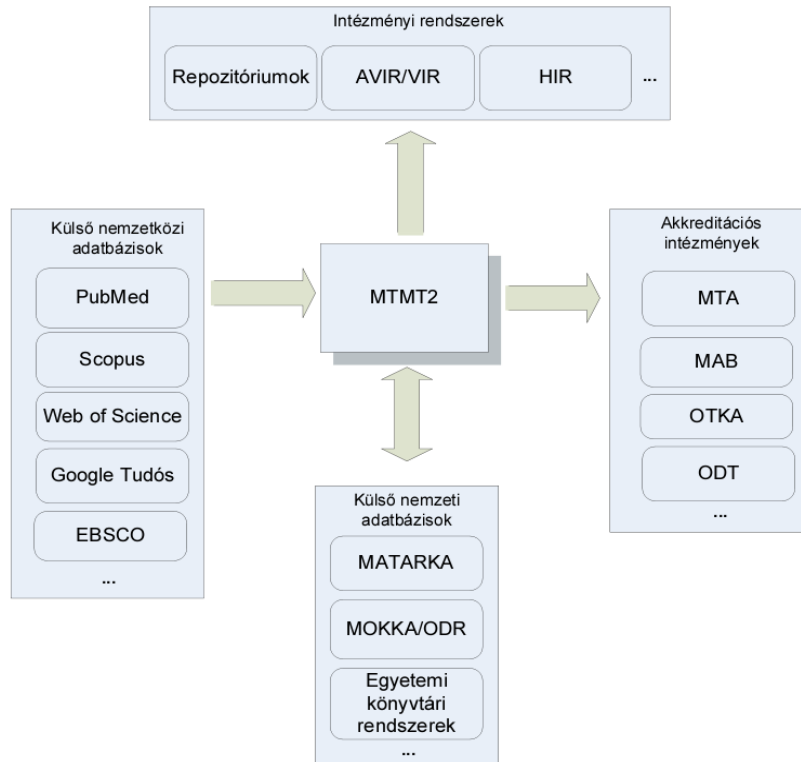
- Az MTMT szerkezete szerint két nyelvű, magyar és angol.
- az angol keresés még nincs aktiválva - a jelenlegi feltöltöttségben még nem érett a nemzetközi bemutatásra
- az MTMT - a közeljövőben - lehet az ablak a magyar tudományosság felé
- hasonló kezdeményezések vannak Hollandiában (NARCIS), Cseh Köztársaságban (minisztériumi...) Szlovéniában, Romániában, különböző szervezési formákban és célokkal

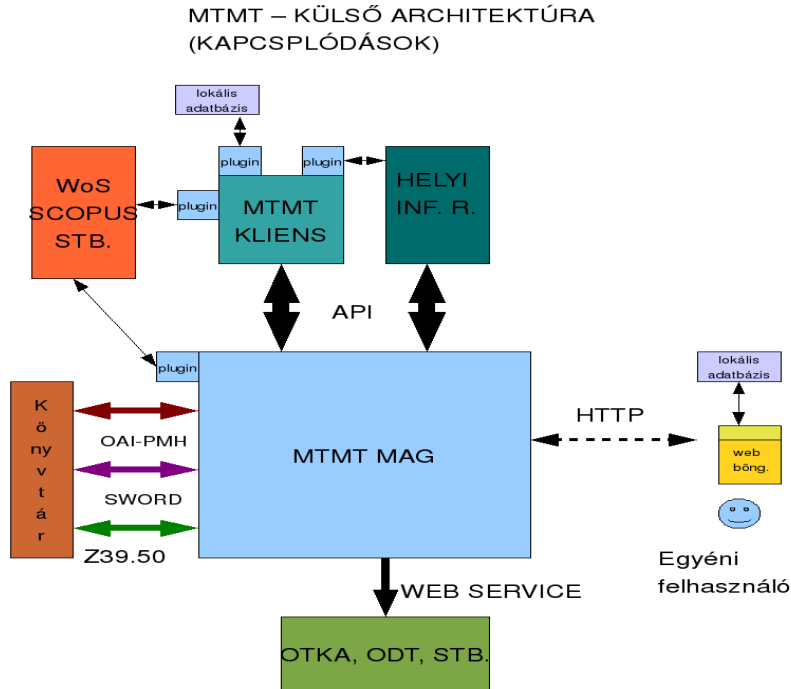
Mit hoz(hat) a jövő?

- országos teljes lefedettséget - kb. 3 év múlva
- visszamenőleges adatfeltöltés (10-20 évre)
 - ambiciózus (újabb) szervezetek teljes múltjukra kiterjedő feltöltést végeztek/végeznek
- kiépítéshez pályázati (TÁMOP) támogatást
- központi, költségvetési működési finanszírozást
 - jogszabályi feltöltési kötelezettséget
- AVIR, intézményi VIR kapcsolatokat

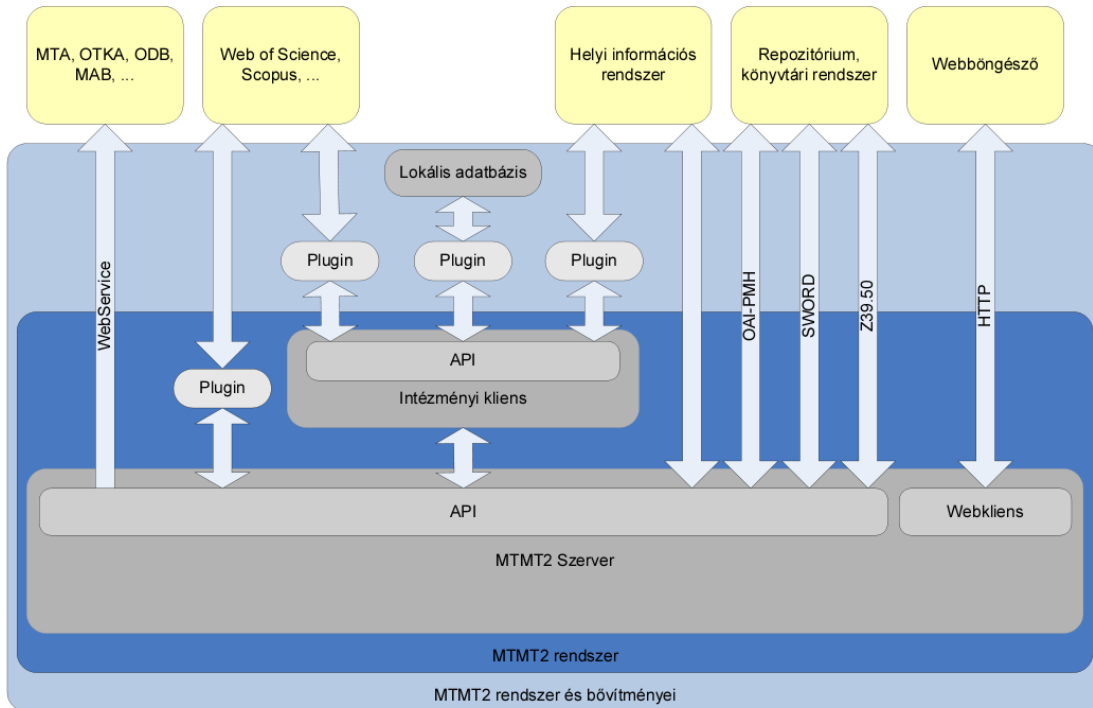
Adatbázis/szolgáltatás kapcsolatok - tervek

- szolgáltatások: OTKA EPR, MTA DT, ODT, AVIR
- bibliográfiai projektek: EPA/MATARKA/HUMANUS/ODR
- külföldi (kereskedelmi alapú) bibliográfiai adatbázisok
- repozitóriumok
- könyvtári rendszerek
- intézményi információs rendszerek





Egyéni felhasználó: a lokális adatbázis pl. egy RIS fájl lehet
 Könyvtár: repozitórium, könyvtári rendszer, MATARKA, ODR, stb.



Kapcsolódási felületek - tervek

- web (egyéni felhasználó, kis intézmény)
- web services (más szolgáltatások)
- OAI-PMH / SWORD (repozitóriumok)
- Z39.50 / OAI-PMH (könyvtári rendszerek)
- API / kliens (intézményi információs rendszerek, stb.)
- idegen API, stb. (nemzetközi kereskedelmi rendszerek)
- fájlok (egyéni bibliográfiai menedzser szoftverek)

Szabványok, egyedi azonosítók, egyérintő

- szabványok: OAI-PMH, DC, OAI-ORE, Z39.50, MARC, SWORD, stb.
- egyedi azonosítók használata
 - publikációk: DOI, NBN, stb.
 - szerzők: ORCID (?), ResearcherID, MTMT azonosító, stb.
- Lehetőleg minden tételt csak egyszer "kezelni"!